*І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го СІЧНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 11, 1972 No. 5. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 10 січня 1972

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ ЗАЯВИВ, що командування американської воєнної фльоти вивчає можливості збільшити збройні сили в районі Індійського океану. Постійно в тих водах присутні тільки старий американський літаконосець-тендер для гелікоптерів та два менші кораблі. Тепер будуть час до часу провадитись у водах Індійського океану більші маневри, що започаткують нову еру в ривалізації між американською і совєтською фльотою в тій частині світу. Нуклеарний літаконосець „Ентерпрайс" та інші американські кораблі вже розпочали маневри в південній частині азійського континенту.

ВИСТУПАЮЧИ В МАНЧЕСТЕРІ, СЕНАТОР-ДЕМОКРАТ ЕДМУНД МОСКІ сказав, що тепер прийшов час вивести всі американські війська з Південого В'єтнаму, без огляду на висліди такого заходу. Сен. Едмунд Москі є одним із чільних кандидатів на Президента з рамени Демократичної партії.

РАДА КОШТІВ ПРОЖИТКУ ВИРІШИЛА ВИКЛЮЧИТИ з-під своєї контролі Поштову Службу ЗСА. Ця ж Рада надала право Поштовій Службі підвищити з 24-го січня ціну за поштові пересилки третьої кляси на 23.9 відсотка.

В АРГЕНТИНІ ДАЛІ ТРИВАЄ ВЕЛИКА ІНФЛЯЦІЯ. У 1970 році кошти прожитку там піднеслись на 24 відсотки, а в 1971-му році — на 39.1%. Від інфляції терплять не лише працюючі, але й підприємства, які дають їм працю.

ПІСЛЯ 10-ТИДЕННОЇ МАНДРІВКИ ПРАЛІСАМИ до людей дісталась дівчина 17-літня Юліяна Кепке, яка пережила катастрофу перуанського літака два тижні тому. Літак упав у пралісах. Юліяна Кепке, родом з Німеччини, не знає, чи там ще хтось залишився живим. Вона вважає, що літак вдарила блискавка, і тому сталась катастрофа. Дівчина йшла лісами, а потім зробила саморобну дарабу і плила за течією, доки її помітили перуанці і підвезли до міста.

У НЮ ЙОРКУ ВПЕРШЕ ВІД 1963 РОКУ зменшилася в минулому році кількість місць праці в індустрії обслуги населення, себто в такій, що не продукує товарів. Статистика подає, що зменшилася частково і кількість затруднених у Ню Йорку робітників на фабриках, заводах, у майстернях тощо. Сталося це тому, що чимало підприємств переїхали з Ню Йорку в інші місцевості, а також у висліді автоматизації виробництва.

ПРЕДСТАВНИКИ ВЛАСНИКІВ КОРАБЛІВ І ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ ВАНТАЖНИКІВ дійшли до згоди й підписали новий контракт праці, який повинен ще затвердити Рада в справі заробітних платень. Портові робітники мають за новим котрактом дістати за одну годину праці не 4 дол. 60 центів, як було дотепер, а 6 дол. 72 центи під кінець 1972 року, а під кінець 1974 року 8 дол. 12 центів за годину праці. Новий колективний договір складено на три роки.

У СВІТІ

ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО В'ЄТНАМ ВІДБУЛА 6-го січня ц. р. своє 139-те засідання, на якому комуністи потвердили, що вони звільнять американських воєнних полонених тільки тоді, як ЗСА відкличуть з В'єтнаму всі свої збройні сили і припинять всяку допомогу теперішньому режимові Південного В'єтнаму. Голова американської делеґації В. Портер відповів, що комуністи ставлять ультиматуми, за якими не стоїть відповідна сила.

У СТОЛИЦІ ЛИВАНУ БЕЙРУТІ ВІДБУВАЄТЬСЯ міжнародна конференція комуністів, на якій є 30 комуністичних і „лівих" делеґацій. Комуністичний Китай, Альбанія і Ізраїль не є репрезентовані. Всі делеґації залежні від Москви.

ІНДІЯ І ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ РІШИЛИ піднести свої ґенеральні консуляти до ступня амбасад. Індія відкинула протест ЗСА, в якому вказувано на неприхильний супроти ЗСА характер того рішення, тому, що Індія далі зберігає у Південному В'єтнамі тільки ґенеральний консулят.

ЗСА ВТРИМУЮТЬ СВОЮ постійну морсько-летунську базу на острові Бахран у Перській затоці при виході до Індійського океану. Австралійський міністер оборони Дейвід Ферберен вітав цю подію, вказавши на загрозливе перебування на Індійському океані вже коло 20 совєтських військових кораблів.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У ПЕКІНІ ВІДВІДАЛА також міста Шанґай і Ганчов у підготовлюванні приїзду туди президента Ніксона, який 21 лютого прилетить до Пекіну. На чолі тої підготовної делеґації стоїть ґенерал Александер Ґейґ, а між членами делеґації є й пресовий секретар Ніксона, Роналд Зіґлер.

СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'Я У ЖЕНЕВІ ПЕРЕСТЕРЕГЛА всі европейські країни, що в цьому році може вибухнути в Европі також епідемія холери. У 1971 році були в Західній Европі, головно в Еспанії й Португалії, 104 випадки холери, з того 6 смертельних.

ШАХ ІРАНУ РЕЗА ПАХЛЕВІ ПОЛЕТІВ під кінець минулого тижня до столиці Пакістану Равальпінді на розмову з новим пакістанським президентом Зульфікаром Алі Бутто. Іранський шах старався посередничити у мирному поладнанні пакістансько-індійського конфлікту та в політичній розв'язці проблеми Східнього Пакістану, але впертість пакістанського президента Ахія Хана звели ту спробу на нівець.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД РІШИВ посередньо субвенціювати 79 італійських щоденників, з яких ні один не мав в минулому році чистого доходу, — перейнявши на державний кошт такі видатки видавців, як вплачування до пенсійного фонду журналістів, звільнення від податків, подешевлення поштових оплат, модернізація технічних влаштувань і т. п., разом коштом 160 мільйонів дол. Газетні видавництва самі не хочуть видатнішої допомоги від держави, щоб не втратити своєї незалежности.

МОСКОВСЬКА „СОВЄТСКАЯ РОССІЯ" ПОВІДОМИЛА, що в околиці Караґанди в центральному Казахстані відкрито новий канал, що його будували впродовж останніх 10-ти років. Цей канал має головно постачати воду великій сталеварні, яку совєтські плянувальники побудували були біля Караґанди, переочивши таку кардинальну справу, як потреба забезпечити її водою, котрої там не було.

ЗСА віддадуть Окінаву Японії з днем 15 травня ц. р.

Сан Клементе, Каліф. — Закінчуючи свої дводенні наради, що відбувалися тут в четвер і в суботу 6 - 7 січня ц.р., президент Ніксон і прем'єр Японії Ейсаку Сато погодилися щодо віддання Японії острова Окінава, який був окупований американським військом в 1945 р. і перебуває й досі під американським управлінням. Визначено реченець цієї передачі на 15 травня 1972 року. Водночас із цим президент Ніксон сповістив, що ЗСА усунуть із цього острова до того часу усю наявну там нуклеарну зброю. Реченець 15 травня встановлено компромісово: Японія вимагала, щоб Окінаву повернено їй уже 1 квітня, Пентагон пропонував дату 1 липня ц.р. Заява про усунення запасів нуклеарної зброї з Окінави зумовлена бажанням обох сторін злагіднити наявну в Японії опозицію проти політики прем'єра Сато. Під час нарад Ніксона із прем'єром Сато були обговорені всі питання взаємної співпраці між ЗСА і Японією і підкреслено, що ця кооперація є тривалим фактором для закріплення миру і стабільности в Азії. Обговорювано також справу відвідин президента Ніксона у Москві і в Пекіні. Під час розмови з журналістами прем'єр Сато заявив, що він не запросив президента Ніксона відвідати Японію, щоб не викликувати ворожих демонстрацій проти нього і проти ЗСА, подібних, як ті, що передбачалися у зв'язку із заплянованими ще в 1960 році відвідинами президента Айзенгавера, які мусіли бути відкликані у зв'язку із загрозою демонстрацій. В нарадах президента Ніксона і прем'єра Сато брали участь також міністер закордонних справ Японії Такео Фукуда і міністер торгівлі й індустрії Какуеї Танака. З американської сторони брав участь разом з іншими також державний секретар Вільям П. Роджерс.

През. Ніксон підтвердив свою кандидатуру на другу каденцію

Сан Клементе, Каліф. — Президент Ніксон проголосив ще в п'ятницю минулого тижня формальне повідомлення, що він кандидуватиме в цьогорічних виборах на другу президентську каденцію. Підтвердив своє рішення кандидувати знову през. Ніксон у листі до секретаря стейту Ню Гемпшір Роберта Л. Старка у відповідь на телеграму останнього, що в його бюрі складено петиції із зібраними підписами про поставлення прізвища през. Р. Ніксона на виборчому списку у правиборах, що відбудуться у стейті Ню Гемпшір 7 березня ц. р. Датований лист през. Ніксона днем 5 січня і в ньому Президент ствердив: „Я рішився бути кандидатом на реномінацію і на перевибір і тому я підтверджую поставлення мого прізвища на виборчому списку". Рівночасно із цим през. Ніксон вислав листа в цій справі до Лейна Двіннела, голови Нюгемпширського комітету за перевибір на Президента, стверджуючи в ньому, що він починав свою кампанію за президентуру чотири роки тому в стейті Ню Гемпшір й одержав прихильну і повну довір'я підтримку населення. Це довір'я хотів би він виправдати і в майбутньому.

Виявлено великі фінансові зловживання в системі „Медикейд" у Ню Йорку

Ню Йорк. — Суддя стейтового найвищого суду Джекоб Грумет оприлюднив висліди дворічних студій, які виявили, що в системі лікарської допомоги й опіки „Медикейд" є дуже великі „фінансові зловживання і майже хаос". Идеться про велетенську суму, майже 1 більйон долярів, яка „висохла" без реальних позитивних наслідків для медичної обслуги населення. Однак, керівник Міськими людськими ресурсами Дж. Шуґармен відразу ж заперечив таке обвинувачення, сказавши, що та цифра надзвичайно перебільшена. У 31-сторінковому звіті наведено дуже багато фактів зловживань фондами на „Медикейд". Наприклад, зубні лікарі виривали зуби, яких не треба було виривати, але вони добре заробляли на таких „опеціях"; у будинки для перестарілих діставали гроші за догляд над людьми, які давно вже померли, і т. п. Дж. Шуґармен заявив, що лише деякі зловжиття мали місце і що у їх висліді місто втратило на системі „Медикейд" яких 5 мільйонів долярів, але не 1 більйон.

Заборонили підвищувати чинш в Ню Джерзі

Трентон. — Федеральний і стейтовий прокуратор Ню Джерзі Герберт Стейн видав розпорядження, яким заборонено підвищувати у стейті Ню Джерзі оплату за винаймані помешкання. Крім того, домовласники не мають права примусово виселювати з помешкань тих людей, які не заплатили чиншу. Приводом до цього рішення суду був випадок у Елізабет, Н. Дж., де одна родина винайняла в серпні минулого року помешкання за 195 долярів. Потім та родина довідалась, що попередній кватирант платив тільки 160 долярів. Після суперечок дійшли до згоди: кватиранти мали платити 176 дол. місячно, але скоро по тому домовласник наказав їм покинути помешкання. Однак, суд заборонив таку „практику". Комісія цін дозволила в цьому стейті підвищити квартирну оплату тільки на 2.5%. Всі інші підвищення треба узгіднювати з Комісією цін, і вони будуть можливі тільки тоді, коли будинок буде мати капітальний ремонт, або на будинок буде дуже підвищено податок.

ЗМІНИ В НЮЙОРКСЬКІЙ ЛЬОТЕРІЇ

Нюйоркська стейтова льотерія давала дуже малі прибутки, і тому в ній проведено зміни. Відтепер ціна одного квитка білету — 50 центів. 50 000 дол. виграє той, в кого співпадуть всі 6 чисел білету, якщо співпадуть 5 чисел, то власник одержить 5 000 дол., коли 4 числа — то 500 дол., а коли тільки три останні числа — 50 дол. Нюйоркська стейтова льотерія тепер уподібнилася до такої ж льотерії у стейті Ню Джерзі, яка дає чималі прибутки для шкільництва й ін. потреб. Від часу до часу в Ню Йорку відбуватимуться також тиражі з головним виграшем у один мільйон долярів. Білет на таку льотерію буде коштувати 3 доляри. Відтепер учасники льотерії не мусять подавати свого прізвища й адреси на білетах - квитках, це треба буде зробити лише тоді, коли власник одержуватиме виграну суму.

Учорашній в'язень конферував з прем'єрами Британії й Індії у дорозі до Бенґалії

Ню Делі. — В неділю 9 січня 1972 — на півдні Азії був уже понеділок 10-го — прилетів із Лондону британським військовим джетом лідер бенґальців Шеіх Муїбур Рахман, що його в минулу п'ятницю звільнив новий пакістанський президент Зульфікар Алі Бутто з в'язниці, де він перебував від 25 березня м. р. Сам президент Бутто відпровадив Рахмана на летовище і всадив його до британського літака, яким Рахман прилетів до Лондону. Британський прем'єр Едвард Гіт перервав свій відпочинковий побут поза Лондоном і вернувся туди, щоб довго нараджуватися з Рахманом, якого бенґальці проголосили президентом Бенґації ще під час перебування у в'язниці. Рахман конферував з лідером опозиції, кол. прем'єром Гарольдом Вільсоном. З Лондону Муїбур Рахман перелетів до столиці Індії Ню Делі, де зустріли його, як голову чужої суверенної держави: із 21 гарматнім стрілом, червоним килимом, почесною четою і т. п. церемоніями. На летовище виїхали йому назустріч президент Індії В. Гірі, прем'єр Індіра Ґанді й члени індійського уряду та багато закордонних дипломатів, передусім від СССР і комуністичних країн. Американського амбасадора не було. Шеіх Муїбур Рахман дякував індійським лідерам за активну допомогу, що її Індія дала бенґальцям в їх визвольній дії. Він виявив, що пакістанський президент Бутто висловив бажання, щоб Бенґалія залишилась в якомусь зв'язку з Пакістаном, але — заявив Рахман — як пакістанці вимордували сотні тисяч безборонних бенґальців — трудно будь-як з ними співжити. Заде Рахман заявив британським державним мужам, що Бенґалія, мабуть, захоче стати членом Британського Конмонвелту, але для цього треба буде рішення цілого бенґальського уряду. У столиці Бенґалії Дакка гарячково вичікували приїзду Шеіха Муїбура Рахмана, якого вважають там не тільки за свого національного героя - визвольника, але й єдиного лідера, який може встановити лад і авторитет влади у цій новопроголошеній державі. Покищо тільки Індія і залежна від неї гімалаяйська країна Буттам визнали Бенґалію, але сподіваються, що в найближчому часі зробить це багато інших держав, із Совєтським Союзом у проводі.

Пані Ніксон вернулася з подорожі до трьох африканських держав

Вашинґтон. — У неділю 9 січня ц. р. вернулася до Вашинґтону після двотижневої подорожі до трьох держав у західній Африці дружина Президента, пані Ніксон. Вона репрезентувала президента Ричарда Ніксона на інавґурації нового президента в Ліберії, де була офіційним головою американської делеґації, опісля вже у півофіційному характері відвідааа Ґану й Слоневу Кість, де анґажувалась більше в товариських і суспільно - харитативних імпрезах. У Слоневій Кості, м. і., відвідала 83-літнього сліпого ватажка одного з місцевих племен, що з ним панство Ніксони познайомилися, як були там у 1957 році, коли Ніксон був віце-президентом. Президент Ніксон дякував своїй дружині депешею до столиці Слоневої Кости Абіджану а її успішну подорож. На військове летовище Ендрю під Вашинґтоном виїхали назустріч пані Ніксон Президент з своїми двома заміжніми доньками Трішією і Джулі, віцепрезидент Спіро Еґню, державний секретар Вілліям Роджерс і інші члени уряду. Вернувшись до Білого Дому — Президент відсвяткував своє 59-тиріччя у вузькому родинному колі.

Згорів недавній найбільший пасажирський корабель „Квін Елізабет"

Гонґ Конґ. — Після безперервної 24-годинної пожежі недавній найбільший у світі пасажирський корабель „Квін Елізабет" містоти 83.-000 тонн, довжиною 1,030 стіп, перехилився в неділю 9 січня в порті Гонґ Конґу й почав занурюватися у затоку. Пожежа вибухла тоді, коли закінчувано перероблювання корабля на плаваючий університет. Щойно після години люди на горішніх помостах зауважили пожежу, яка — здається — розпочалась в одній з численних кухонь. „Квін Елізабет", збудований в 1939 році, служив під час Другої світової війни для перевозу американського війська, опісля — як люксусовий пасажирський корабель. У 1968 році закупив його китайський мультімільйонер і перевіз із Флориди до Гонґ Конґу. Перебудова корабля на плаваючий університет і прогулянковий корабель мала коштувати круґло 6 мільйонів долярів. Власник заявив, що корабель був обезпечений, але не виявив, на яку суму. Тому, що пожежа охопила всі 11 чердаків, знищила його до того ступня, що його вже не можна відбудувати і відремонтувати. Вибух газоліни та різного іншого пального матеріялу причинився до поширення пожежі й унеможливив погашення її впору. Всі робітники врятувалися, вискочивши в затоку, але 14 осіб було таки поранених.

Президент видав розпорядження про будову космічного човника

Сан Клементе, Каліфорнія. — Президент Ричард Ніксон видав розпорядження негайно започаткувати відповідне плянування й будову космічного човника (shuttle), який зможе легко відлітати від плянети Земля, перебувати в космосі, а потім повертатись на Землю й осідати так, як звичайний літак. Виконання цього проєкту розраховане на яких шість років і буде коштувати 5.5 більйона долярів та дасть велику кількість нових місць праці. Припускають, що у зв'язку з будівництвом космічного човника, одного з чудес нашого сторіччя, постане 50 000 нових місць праці. Керівник Крайової Адміністрації в справах космічних досліджень Джеймс Флечер сказав, що такий човник „допоможе змінити межі космосу" і скорше обернути його в більш звичайне місце для людини. На 1978-ий рік призначено перший політ такого космічного човника, і до того часу має бути збудовано 5 таких кораблів. Космічний човник з допомогою ракет випускатиме в космосі „сателітів" з людською залогою.

Екзекутива КУК схвалила плян організації праці

Вінніпеґ (КУК). — Екзекутива Комітету Українців Канади (КУК) на своєму засіданні 30-го грудня 1971 р. схвалила плян організації праці КУК, підготований Комісією під головуванням Ю. Гвоздулича. Цей плян організації праці враз з проєктом бюджету КУК на 1972 рік будуть представлені для остаточного одобрення Президії КУК, засідання якої відбудеться у Вінніпеґу 21 січня 1972 р. Згідно з новими постановами статуту КУК, в цьому засіданні Президії КУК візьмуть участь представники всіх Складових Організацій. Виконуючи резолюції 10-го Конгресу, Екзекутива КУК рішила покликати до життя наступні ділові комісії: статутову (голова І. Ю. Карасевич), організаційну (Б. Л. Корчинський), фінансову (П. Бащук), бюджетову (А. І. Яремович), внутрішньо-канадійських справ (д-р І. Глинка), зв'язку з парляментаристами (д-р Й. Слоґан), зовнішніх справ (І. Іванчук), справ культури (д-р М. Суховерський — голова і П. Вашук — заст. голови), зв'язку й інформації (І. Г. Карасевич) та справ молоді (Ю. Гвоздулич). Справи шкільництва полаґоджує Крайовий Центр Українських Шкільних Рад, голова якого бере участь у засіданнях Екзекутиви КУК тоді, коли на порядку нарад є шкільні справи. Справи суспільної опіки полагоджує Централя ССУК, представник якої бере участь в засіданнях Екзекутиви КУК тоді, коли справи суспільної опіки є на порядку нарад. Рівночасно обговорено такі справи: участь делеґації КУК на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі, письмо одержане від прем'єр-міністра Трудо у відповідь на меморіял КУК в справі відвідин Канади Косиґіним, письмо міністра М. О'Коннелла в справі субсидій для українських культурних проєктів, зустрічі з міністром культурних справ і міністром освіти провінції Манітоби, і справу участи представників КУК у 5-ій пленарній сесії Секретаріяту СКВУ в Ню Йорку в днях 28 - 30 січня 1972 р. На тому ж засіданні прийнято остаточну редакцію резолюцій 10-ого Конгресу КУК, підготовану комісією під головуванням А. І. Павлика і д-ра П. Кондри.

ЗАСУДИЛИ В. БУКОВСЬКОГО

Москва. — Закордонні кореспонденти у Москві дізналися, що на передмісті Москви тайно судили 29-тирічного професіоналіста Владиміра Буковського, який здобув популярність своїми відважними виступами в обороні переслідуваних інтелектуалів. Його арештували в березні мин. року і судили, мабуть, за „протидержавну діяльність", бо присудили його аж на 7 років ув'язнення і 5 років заслання.

Проф. Оксана Борушенко з Бразилії відвідала УНС і „Свободу"

Проф. Оксана Борушенко в редакції „Свободи" з ред. Б. Кравцевим (зліва) та інж. А. Міляничом.

Джерзі Сіті. — У вівторок, 4-го січня ц. р. Головну Канцелярію УНСоюзу і редакцію „Свободи" відвідала д-р Оксана Борушенко, професор департаменту історії у федеральному Паранському університеті в Куритибі, дослідниця демографічної історії етнічних поселень у Бразилії, зокрема історії українського поселення в тій країні. Під час своїх відвідин, що їх відбула вона в супроводі інж. Атанаса Мілянича, голови Українського Соціологічного Інституту в Ню Йорку, проф. О. Борушенко поінфомувала екзекутивних урядовців УНС і редакторів „Свободи" про свої наукові зацікавлення, як також про мету й завдання своєї поїздки, що її відбула вона з доручення відбути цю поїздку по Европі й Канаді і тепер закінчує її у ЗСА. Одержала проф. О. Борушенко доручення відбут ицю поїздку з метою вивчити організацію й методи праці славістичних відділів в університетах Канади і ЗСА, щоб застосувати свої досліди при дальшій розбудові славістичного Відділу в Паранському Університеті, де його засновано під її керівництвом і в якому вона почала виклади української історії. Після своїх відвідин в Европі, зокрема в Сарселі й Мюнхені, проф. О. Борушенко відвідувала Канаду і в жовтні-листопаді м. р. працювала як гість-професор у славістичному департаменті Манітобського університету, досліджуючи водночас історію українського поселення в західній Канаді, пов'язану подекуди з історією української еміґрації до Бразилії. При цій нагоді відвідувала вона українські фарми на терені Манітоби, як також знайомилася з працею українських жіночих організацій Канади. У Вінніпеґу проф. О. Бо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Помер „мобілізатор" індустрії в ЗСА Чарльз Вільсон

Колишній президент велетенської компанії „Дженерал Електрік" Чарльз Вільсон помер у Бранксвіллі, Н. Й., проживши 85 років. Він виявив надзвичайні організаторські здібності, і в часі другої світової війни та під час війни в Кореї був урядовим „індустрійним мобілізатором", завдяки чому американська індустрія забезпечила всі потреби армії і країни в ті роки. Завдяки зусиллям та надзвичайній працездатності й енерґійності покійного, американська індустрія в 1944 році змогла, наприклад, випродукувати 93 000 військових літаків. Похований поблизу Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неефективність репресій

Не зважаючи на ввесь тиск і репресії, рух опору в Україні і в інших країнах Совєтського Союзу поглиблюється й поширюється. Все більше інтелектуалістів, головно з-поміж молоді, стають в ряди дисидентів, виступають з протестами проти наявного в СССР беззаконня і з вимогами не тільки реформ, але й основної зміни — повалення існуючої системи.

У боротьбі з дисидентами, в намаганні припинити започаткований ними рух режим хапається тих самих методів терору й репресій, що їх стосовано у криваві роки сталінського періоду. Не маючи можливости здушити вияви ферменту й опору такими засобами, як засуджування на ув'язнення і заслання чи й запроторювання здорових людей у психіятричні лікарні, московський режим вдається до щораз гостріших і жорстокіших засобів, спрямованих на знищення непокірних діячів. Українського історика і публіциста Валентина Мороза засуджено на 9 років ув'язнення і 5 років заслання за те, що виявив усі страхіття сучасних совєтських концтаборів. Уже тепер у другому році відбування вироку, В. Мороза — важко хворого — тримають без потрібної лікарської опіки в жорстоких умовах Владимирської спецтюрми. Засудженого на три роки Андрея Амальрика, автора книги „Чи проіснує Совєтський Союз до 1984 року", важко хворого на серце, кинули в підвали тюрми в Новосибірську, перевозили з тюрми в тюрму, тримаючи не раз безпритомного в ізоляторах і врешті запроторили до табору суворого режиму в Талаї над Охотським морем, на найдальшому північному сході СССР. Згідно ж з останніми повідомленнями, російського літератора і публіциста Владіміра Буковського, який перебував уже шість років по совєтських тюрмах і психіятричних лікарнях, засуджено у Москві 5 січня ц. р. знову ж на 7 років ув'язнення і 5 років заслання за написання твору про терор КҐБ у психіятричних лікарнях.

Не зважаючи на ввесь цей терор, жорстокі вироки й умови ув'язнення, українські й інші дисиденти в СССР вірять у перемогу ідей правди і свободи. Віру цю висловив переконливо Валентин Мороз у своєму останньому слові на суді, кидаючи в очі суддям: „Ті „золоті часи", коли все життя було втиснуте в офіційні рямки, минули безповоротно... Українське відродження ще не стало масовим. Але не тіште себе, що так буде завжди... Нові процеси лише починаються, — ваші репресійні заходи вже перестали бути ефективними..."

Преса – добро нації

Італійський уряд зголосив до парляменту законопроєкт асигнувати 160 мільйонів дол. на посередню допомогу 79 щоденникам, які появляються в Італії і з яких ні один не мав минулого року будь-якого зиску. Через несповна два тижні після того французький міністер фінансів Валері Жіскард д'Естень виявив рішення уряду витратити 2,092,000 дол. на таку саму ціль у Франції. В обох випадках ідеться про зменшення податків, зниження телефонічних оплат, перебрання державою оплат видавництв до пенсійного фонду їх персоналу і т. п. облегшення. Самі видавництва не хочуть безпосередніх грошових державних субвенцій, щоб не втратити своєї незалежности.

Ця історія має два аспекти. З одного боку — як трудно в нинішньому часі видавати періодичний часопис, коли ціни його продукції: платні, папір, модернізація машин і т. п. зростають неспівмірно до прибутків, а з другого, яке величезне значення має преса в сучасному світі, що державні мужі рішають допомогти зберегти її. Бо без преси не може обійтися не тільки кожний громадянин, який хоче знати, що навколо діється. Без преси не може обійтися ніяка новітня нація: преса є віддзеркаленням її думок і настроїв, преса є водночас інтерпретатором найголовніших подій у її широкому світі.

У державах з тоталітарними режимами, особливо в комуністичних країнах, не існує взагалі преси в повнішому розумінні: це насправді великі розмірами бюлетені одної панівної партії з примусом редакторів триматися наказаної згори „лінії". І тому часописи тоталітарних країн позбавлені полету, ініціятиви, свіжої думки, — вони ялові, нудні, нецікаві, тим паче, що промовчують усе, що режимові не вигідне. Існування газет в тоталітарних країнах залежить цілком від волі державного апарату. Тому їх не шанують ані уряд, ані суспільство.

Все це стосується і преси в УССР. Вона не входить в історію української преси, яка є історією української політичної думки і світле минуле якої продовжує нині вільна українська преса. Тим більше треба дорожити нею і старатися, щоб вона позбулась своїх недоліків. Преса — це скарб народу, і цей скарб треба зберігати.

Панас Феденко

ДУМКИ НА НОВИЙ, 1972 РІК

„Здоров, здоров, Новий
Годе,
у старій свитині!
Що ти несеш Україні
в латаній торбині?"

Так вітав Тарас Шевченко новий рік у неволі в Середній Азії. Оглядаючись на 1971 рік, можемо повторити мудрі слова філософа старовинної Греції: „все тече" (панта рей). Ніщо на світі не стоїть на місці, все змінюється — на гірше, або на ліпше. „Все йде, все минає, і краю немає", — писав наш поет.

I. Криві шляхи комуністичного руху

Коли Ленінові з його „партією професійних революціонерів" удалося захопити владу в Росії, то він розумів, що Росія була непідготована до створення соціялістичного ладу в цій країні. Він надіявся, що за прикладом „пролетарської революції" в недорозвиненій, переможній країні — Росії — підуть робітники в державах висококультурних, захоплять владу і дадуть приклад неписьменним росіянам, як треба будувати соціялізм. Це була думка Маркса й Енґельса, які вважали, що революція в Росії може стати „сиґналом" для пролетарської революції в Західній Европі. Ленін пильно читав твори цих теоретиків.

Під час першої світової війни і в перших роках по війні Ленін вірив, що революція перекинеться з Росії в усі країни світу, що незабаром буде створена світова „пролетарська держава", а потім і держава зникне, перетвориться на спілку виробничих організацій, а всі народи й мови „зіллються" в одну всесвітню націю.

Був час, коли багато людей у світі вірило в цю несамовиту фантазію самозваного „вождя світового пролетаріяту" — Леніна.

Мавши владу в Москві, Ленін хотів підкорити своїй волі й наказам робітничі партії цілого світу. Умови вступу партій різних країн у Комінтерн (21-ша точка), що їх написав Ленін р. 1920, наказували всім компартіям світу слухати директив Виконавчого Комітету Комінтерну в Москві і обороняти Росію — єдину в світі „соціялістичну країну".

Ленін, побачивши, що комуністична революція в промислових країнах Західньої Европи й Америки не вдалася, рішив, що слід „будувати соціялізм в одній країні", хоч Росія, згідно з теорією Маркса, до соціялізму не була підготована. Але нащо теорія? В характері Леніна і його партійців була головна риса: гін до влади, за всяку ціну, не вважаючи на перешкоди й жертви.

Щоб не вгасала надія на світову революцію, з Москви почали пропаганду між людністю колоніяльних країн Азії й Африки. Ці народи, — думав Ленін, — скинувши колоніяльні режими, зруйнують добробут в державах - метрополіях, і робітники Англії, Франції, Бельгії, Голляндії і т. д. пристануть до комуністів і учинять у своїх країнах пролетарську революцію.

Треба визнати, що Ленін і його наслідники в Кремлі дуже спритно використали революційну романтику для розширення й зміцнення своєї влади. Навіть союз Сталіна з Гітлером 23 серпня 1939 р., що дав почин до другої світової війни, не похитнув довір'я комуністів різних країн до політики Москви. Коли Сталін, мимо власної волі, став союзником західніх демократичних держав проти Гітлера в 1941 році, то шанси поширення комуністичної диктатури на інші країни збільшилися надзвичайно.

Сталін використав цю ситуацію вповні. Він створив держави - сателіти в Европі, де відбулася дуже легко „совєтизація". Всюди в цих країнах, як гриби по дощі, виросли пам'ятники Сталінові ще за його життя. Тих комуністів, що в совєтизованих країнах хотіли порядкувати на свій лад, згідно з місцевими звичаями й традиціями, Москва нещадно нищила.

Тільки вождь юґославських комуністів Тіто не піддався вимогам Москви. Він здобув владу в своїй країні без московської допомоги, йому дали зброю англійці. Тіто вирішив „будувати соціялізм" у Юґославії самостійно, не оглядаючись на Сталіна. За це в Москві прокляли його 1948 року як „відступника" і „капіталістичного запроданця". „Національ-комуністів" у країнах - сателітах Сталін велів судити й карати смертю, як „титоїстів".

II. Китай на світовій сцені

У жовтні 1949 р. проголошено Китайську Народно-Демократичну республіку на чолі з Мао Тсе-тунґом. Для Сталіна не була це радість, хоч Ленін покладав великі надії на китайську революцію. Сталін оцінив ситуацію інакше. Поки СССР був „єдиною комуністичною державою" в світі, комуністи різних країн дивилися з надіями на Москву, як мусульмани на Мекку. Однак, китайські комуністи зовсім не були охочі до низькопоклонства перед Москвою. Мао знав, що Сталін не бажав перемоги комуністів у Китаї. Сталін хотів, щоб у Китаї далі мав владу Чіянґ Кай-шек, бо на слабий і бездарний режим легше було Москві впливати.

Тому від самого початку існування комуністичної влади між ними і Москвою не було щирости й „братерства", хоч з СССР посилали через радіо пісню: „Русский с китайцем — братья навек". При тому в Москві забули про „менших братів", що теоретично належать до „єдиного совєтського народу".

Від 1948 р. почався розпад монолітного комуністичного руху, коли Тіто відмовився виконувати накази

(Продовження на стор. 3-ій)

М. Сосновський

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ПЕРЕДУСІМ

(Деякі проблеми української зовнішньої політики у загальному контексті політичних змін в Азії)

(1)

Останнім часом в українській пресі досить багато пишеться на „азійські теми", зокрема на теми Далекого Сходу та Південно-Східньої Азії*). Події на Далекому Сході стали в центрі загального заінтересування після того, як американський уряд рішив круто змінити свою політику щодо комуністичного Китаю, виявом чого стали заповіджені на лютий 1972 р. відвідини Китаю американським президентом. Південно-східня Азія знаходиться якраз тепер у періоді далекосяглих політичних і військових змін у зв'язку з практичним застосуванням т. зв. доктрини Р. Ніксона, що є нічим іншим, як намаганням ЗСА відв'язатися від безпосереднього заанґажування на цьому просторі (мова тут іде про В'єтнам, Ляос, Камбоджу). Незалежно від далекосхідніх та південно-східніх подій, нові елементи в політичну ситуацію в Азії внесла найновіша 16-денна війна між Індією і Пакістаном, у висліді якої досить ґрунтовно послабилися позиції Пакістану, найнадійнішого досі союзника ЗСА і ... комуністичного Китаю.

На південь від Гімаляїв, на наших очах, завершується формування нового важливого силового центру з майже 600 мільйонами населення, який своїми впливами домінуватиме на просторах Південної Азії (так званий Індійський субконтинент) та співвирішуватиме долю цілого азійського континенту. Перемога у війні з Пакістаном створила для Індії нові політичні перспективи, і є всі підстави сподіватися, що вона належно використає наявні можливості. Постання на території Східнього Пакістану нової держави Бенґла Деш з 75-ма млн. населення та союз цієї держави з Індією — започаткували у Південній Азії нову політичну дійсність, авторів якої треба шукати в ... Москві, що, зручно використовуючи сприятливий уклад відносин і льокального порядку конфлікти, уможливила оформлення на півдні Азії майже адекватної противаги комуністичному Китаєві, своєму найнебезпечнішому суперникові в Азії. Одночасно Москві пощастило остаточно забезпечити собі догідні бази для контролювання Індійського океану.

У той час, коли на просторах Европи ми є свідками далекойдучої стабілізації політичних відносин на засаді збереження і визнання статус кво, Азія продовжує бути небезпечним політичним вулканом, вибух якого може кожночасно допровадити до чергових і небезпечних для миру у світі збройних конфліктів в самій Азії, а також і на інших континентах. Ідеться тут про те, що з азійським простором дуже тісно пов'язані національні інтереси обидвох надпотуг — СССР та ЗСА, що, очевидно, ще більшою мірою ускладнює і так уже складну політичну ситуацію. Позиція СССР на терені Азії особливого порядку з уваги на те, що фактично СССР є єдиною і останньою европейською колоніяльною імперією, яка по сьогодні зберегла свої азійські володіння (Сибір, Центральна Азія, Кавказ) і прагне відігравати на цьому континенті провідну ролю як одна з азійських держав, маючи для того всі потрібні людські та матеріяльні ресурси. У такому характері СССР стоїть у прямому конфлікті з Китаєм з одного боку, а з Японією — з другого, враховуючи їхнє безпосереднє сусідство з СССР. Одночасно така позиція СССР робить з цієї держави природного союзника для країн Південно-Східньої та Південної Азії.

Цей аспект укладу сил в Азії має далекосяжне значення для України і української політики, враховуючи підневільне положення України в системі СССР, а також нашу діяльність, спрямовану на звільнення українських земель від російського панування.

Совєтсько - китайський конфлікт

Не зважаючи на такі чи інші події на терені Азії, центральною проблемою на азійському континенті продовжує бути справа затяжного конфлікту між СССР і Китаєм. Хоч цей конфлікт не вийшов досі за межі дипломатично-політичних перестрав та незначних прикордонних збройних сутичок, все таки він загрожує збройним зударом на велику скалю. З цього прекрасно здають собі справу обидві держави, інтенсивно готуючися до такої можливости. Всі знавці совєтсько-китайських відносин згоджуються з тим, що йдеться про глибинно закорінений конфлікт із дуже малими виглядами на те, щоб він міг бути полагоджений дипломатичним порядком.

Совєтсько-китайські протиріччя мають подвійний характер. З одного боку, коли мова про Москву і Пекін як речників комуністичного руху, ці протиріччя є ідеологічного і престижевого порядку. З другого боку, маємо діло з конфліктом історично-національним, що розвинувся на базі відносин між Китаєм і Російською імперією після того, як Росія, використовуючи військову слабкість Китаю, захопила в другій половині XIX ст. території, які або належали до Китаю (Сінкіянг), або до яких Китай мав претенсії (Амурський район).

М. Занд, колишній викладач Московського університету, спеціяліст - сходознавець, який переїхав з СССР до Ізраїлю, заявив недавно, що в СССР війну з Китаєм вважають на неминучу і що обидва зазначені аспекти конфлікту мають однакову вагу. Це саме підтвердив кол. французький прем'єр-міністер Франції, Кув де Мюрвіль, який відвідував Китай і мав нагоду розмовляти з найвищими китайськими партійними і державними достойниками**).

*) Див. статті Д. Андрієвського, М. Стиранки, Ю. Тиса, З. Карбовича та інших авторів в „Українському Слові", „Новому Шляху", „Свободі", „Гомоні України", „Інформативному Бюлетені" Українського товариства для студій проблем Азії тощо.

**) Щодо документації на тему совєтсько - китайського конфлікту, див. "The Sino-Soviet rift", analysed and documented by W. E. Griffith (Cambridge, Mass., M.I.T. Press, 1964).

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

„КРИНИЦЯ МОЛОДОСТИ"

У середньовіччі люди вірили, що існує цілюща вода, яка може привернути людині молодість. Найновіші досліди з ділянки біології дають надію, що молодечу снагу можна буде задержати впродовж довгих літ, коли винайдуть „лік" на старіння. Знавці з цієї ділянки вірять, що такий „лік" буде винайдений в найближчих 25 літах. Винайдення такого „ліку" вимагає докладних та сумлінних студій клітинного життя нашого організму.

Як і всі біологічні та біохемічні процеси, діяльність і життя клітин нашого організму залежать у великій мірі від впливів довкілля. Наприклад, невідповідна віджива, брак фізичних вправ, температура, вогкість та інфекційні недуги, врешті фізичне ушкодження приспішують зужиття нашого тіла, а у висліді його смерть. Існує біля 10 різних теорій старіння. Д-р Натан Шок та д-р Бернард Штреллер з Національного Інституту Здоров'я в Батесбі вважають, що причиною старіння є, мабуть, ушкодження ґенетичного матеріялу в ядрах старших клітин, що перестають побільшуватися. Однак не виключене, що одною з причин старіння є також брак потрібної відживи для клітин в формі певних ензимів, що відрізняють один рід клітин від інших. Врешті старіння може бути вислідом нагромадження старечого піґменту або токсичної речовини в людських клітинах.

Біологи хочуть в першій мірі з'ясувати причину сповільнення функції клітин, чи вона є вислідом їх поменшення, перевантаження неактивними клітинами, ушкодження чи зміни характеру їх дії. Коли вони знайдуть відповідь на ті питання, буде можливим значно продовжити не тільки молодість, але через селективне вирощування людини і тривання її життя.

САМОТНЯ СТАРІСТЬ

Але поки біологи винайдуть біологічну „криницю молодости" старечий вік бореться з щораз новими проблемами. Одною з них є надвишка старих жінок, бо сьогодні на 100 чоловіків у 65-му році життя припадає 139 жінок. Однак, найбільше трагічним є те, що ця надвишка жінок більшає з літами, і в 2000-му році на 100 чоловіків припадатиме 150 жінок.

Як бачимо, щотретя жінка, якщо можна буде так називати 65-літню жінку XXI сторіччя, мусітиме жити самотньо. Отже, на 30 мільйонів „старших" громадян Америки буде 16 мільйонів „самотників", в тому числі 9 мільйонів удів.

Перспективи найближчої майбутности не виглядають, як бачимо, дуже рожево для емеритів. Слід також відкинути мрію про спокійне старече життя на провінції, бо сьогодні 61% усіх старших віком людей живе у великих містах, а в 2000-ім році цей відсоток зросте до 70%.

З другого боку великий поступ медицини віщує, що людина, яка перейде на емеритуру в 65-ім році життя у 2000-ім році, житиме щасливо щонайменше 30 років замість теперішніх 13 для чоловіків та 16 для жінок.

ФОРМУЛА ЩАСТЯ

Пишемо так тому, що щастя уже в найближчій майбутності, на думку учених соціологів, висловленій на 138-ім З'їзді Американських Товариств для Розвитку Науки в Філядельфії, визначатиметься математичним рівнянням чи формулою, якою можна буде охопити всі аспекти, зв'язані з щастям людини.

Д-р Раджер Дін Бріттен, лікар, який студіює право в одному з лондонських університетів, твердить, що такою формулою щастя є $M = PN$, в якій M представляє мотив, P — успіх, а N — вдоволення. Для осягнення щастя людина мусить вирішити його мотив через помноження можливостей успіху (P) через вдоволення (N), що є фактично розкішшю без болю.

Для невтаємничених ця формула є радше математичним жартом, але науковці, що зібралися на 138-му Конвенцію в Філядельфії, трактують її доволі серйозно. Єдиною перешкодою в розв'язанні цього математичного рівняння є доволі скомплікована система біологічного життя людини та її почувань, які часто-густо важко звести до чистої математичної формули, такої, наприклад, що її вживає фізик для обчислення орбіти Марса довкруги Сонця.

МІСТО

Коли ти місто знаєш
[до дрібниць,
і вжився в сусту його і галас,
позбавлене чудес і тасмниць,
воно здасться меншим,
[ніж здавалось.

Уже будинки, палаци
[й церкви
розкрилися, як древні
[саркофаги,
біля скульптур не здіймеш
[голови
і повз фонтани пройдеш
[без уваги.

Усе давно знайоме навкруги
і важко з нецікавістю
[змагатись,
і хочеться від туги та нудьги
як-небудь в інше місце
[перебратись

Життя — як місто,
[сповнене чудес,
будинків, площ, завулочків
[і вулиць,
знайомств і несподіваних
[адрес,
з яких ще скористається
[прибулець.

Він вражено розкриє
[цілий світ,
пізнає щастя в радощах
[і скруті,
і кров свою проливши
[або піт,
кінець кінцем доможеться
[до суті.

Коли ж пізнає істину саму,
волосся сиве зіб'ється,
[у-бхоть,
і в інше місто схочеться
[йому,
в яке, на жаль, не можна
[переїхать.

Київ

Сава ГОЛОВАНІВСЬКИЙ

Леся Лисак

СВЯТВЕЧІРНІЙ ЛИСТ

Коли Роман вернувся ввечері з роботи, Надя, його дружина, вже відбувала нічний дижур медсестри у шпиталі, а в хаті була тільки їхня донька Таїсса. Вечір був би такий самий, як сотні прожитих у селищі Караганди, коли б це не був вечір шостого січня. Цей вечір був би такий самий монотонно — сірий, як усі вечори Караганди, коли б непривітність кімнати не роз'яснювала білість скатерті на столі.

— Мама казала побажати тобі гарного Свят-Вечора, — всміхнулася до батька Таїсса. — Вечеря стоїть у духівці, а ми придбали тобі деякі святочні дарунки.

Усмішка доньки завжди злагіднювала Романів смуток. А смуток закоренився у його душі вже від довгих років. Ще відтоді, коли його важко пораненого й непритомного захопив „спецвідділ для ліквідації бандитизму", тобто решток Української Повстанської Армії. У нещасті Роман все таки мав щастя, бо не вбили його так, як усіх його товаришів зброї, тільки покарали довголітнім концтабором. І власне там він зустрів медсестру Надю — теж політичного в'язня, і їй завдячує те, що залишився між живими...

Тепер Роман, відбувши таборову каторгу, вже ніби вільний, але без права повороту на Україну. І ось він стоїть біля порога своєї кімнати, в якій накопичене все їхнє злиденне майно: ліжка, кілька обдрипаних стільців, всяке господарське начиння і старий стіл, накритий нині білою скатертиною, такою мізерною і дрантивою, як життя колишнього політв'язня.

— „Колись, — думає Роман, — мати накривала святвечірній стіл найкращою, власноручно вишитою скатертю. Під нею чарівно пахло сіно з-над Сяну, а над нею миготіли білі свічі. І стелилась хатою святвечірня радість і чекала на гомін колядки під вікном... Колись засідала при столі вся велика родина, і батько наділяв усіх білою, як сніг за вікном, просфорою, що пахла медом. І ясна, безтурботна радість сплiталася над їхніми головами мереживом побажань-сподівань всього доброго. Святвечірня радість, яку знають ті, що прожили дитинство на рідній землі".

„Немає вже ні матері, ні батька, нікогісінького з рідних, — тужить Романова думка. — Навіть сліду не зосталось із дому дитинства, з давніх років. Нічого не зосталося з тих часів, коли різдвяні зорі ясніли над селом"...

— Ти знову замислився, тату? — збудив Романа голос доньки. — Вечеря вихолоне, — наливала з горщика страву. — Мама хотіла щось краще приготовити, але... — увірвала на півслові, знаючи, що він і так зрозуміє недосказане. — Та ми таки здобули для тебе на сьогоднішній вечір щось спеціяльне. — блимнули вдоволено очі дівчинки, коли розмотувала вона щось дбайливо загорнуте у газетний папір. — Ось мама казала, що ти це дуже любиш.

Поруч тарілки стала... мисочка квашеної капусти.

І ось я бачу ваш здивований погляд, дорогий читачу, коли дивитесь ви на мисочку із звичайною квашеною капустою, від якої трохи заносить несвіжістю. Це той присмак? Так, дорогий читачу, бо це — селище в Караганді. Там це присмак, бо його важко дістати...

І ще бачу вашу підведену брову, коли дивитеся ви на пляшчину з вином. Це поганеньке, без смаку й аромату совєтське вино, але воно коштувало медсестрі Наді чимало зусиль. І це було все, що вона з донькою могли дати Романові на Свят-Вечір.

Ні, не все, бо ось Таїсса ще щось виймає із шухляди. Лист. І каже:

— Він прийшов ще вчора, але ми хотіли зробити тобі несподіванку на Свят-Вечір. Це лист — звідтіля.

Роман тремтячими руками, обережно, як велику цінність, розпечатує коверту. У ній два аркушики паперу. Один із підписом давнього друга. А на вид другого аркушка він раптом скрикує, вдивляється в нього довго-довго, не вірячи своїм очам, і потім закриває їх порепаними, спрацьованими долонями. І крізь щілини між пальцями починають скапувати сльози. Романова голова хилиться на благеньку скатерть на столі, і він щось шепоче.

— Що ти кажеш, тату? — питає занепокоєно Таїсса.

— Я вимовив ім'я моєї сестри, і твоє, Таїссо, — відказує Роман. — Я назвав тебе ім'ям моєї сестри, яка, я думав, загинула. А ось вона написала до мене... Дочко, вона живе, у вільному світі!

Вільного світу дівчинка ніколи не бачила. Якісь уривки розмов, кілька слів про далекі сторони, де народився її батько, якісь невиразні уявлення про далекі країни за океанами, де, кажуть, люди живуть інакше — це все, що знає Таїсса.

— Моя сестра, а твоя тітка, Таїссочко, живе, і їй добре ведеться! — каже Роман, і в сльозинках, що скапують, вже не біль, а ясність. — Дочко, ти не могла дати мені кращого дарунка на Різдво Христове!

Дівчинка присувається до батька, пожадливо перечитує рядки на білому аркушику. Багато там не написано. Тільки те, що тітка Таїсса живе із своєю родиною, і що бажає братові Романові всього добра з святом Різдва Христового. І його родині теж.

— То вони там знають про нас? — питає дівчинка.

— Мій друг написав до них, і ось, бачиш, через нього тітка Таїсса передає нам святочні побажання, — тихо відказує Роман. А потім додає: — Вони теж думали, що мене вже нема на цьому світі. А ось ми є — і будемо, правда, дочко?

— Так, тату, — відказує дівчинка. На хвилину замислюється і питає: — Ти до неї напишеш?

— Ми всі троє до неї напишемо, — всміхається Роман.

По злиденній кімнаті простелюється щось нове. Воно яснiє відблиском давньої різдвяної радости і роззолочується промінчиком надії...

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ДУМКИ НА НОВИЙ, 1972 РІК

(Закінчення зі стор. 2-ій)

Москви. Після смерти Сталіна в 1953 р. виступив італійський камуніст Толіятті з теорією „многоцентровости" комуністичного руху: він обстоював право кожної комуністичної партії вирішувати в своїй країні всі справи незалежно від порад і наказів з Москви.

Китайські комуністи вели свою внутрішню й закордонну політику самостійно і створили власну теорію світової революції: селянські маси відсталих країн повинні під проводом комуністів показати приклад світові, як треба будувати соціялізм.

У Москві критикували теорію й практику китайських комуністів, але були безрадні, що робити з самовільним „жовтим братом". Поволі між Москвою і Пекіном дійшло до цілковитого розриву. Ворожнеча довела до кривавих сутичок на ріці Уссурі 1969 року між двома комуністичними арміями. „Ревізіоністи", „державні царі", „соціmперіялісти", „ренеґати комунізму" — такі слова посилає Пекін на адресу советських комуністів. „Кліка маоїстів", „пройдисвіти" і т. д. — так відповідає китайцям Москва.

„Царство сатани" роздвоїлось. Москва має під своїм впливом комуністичні партії в різних країнах, але є в кожній країні комуністи прокитайського напрямку. Боротьба між цими недавніми побратимами ведеться безоглядно, хоч вони покликаються на учення Маркса і Леніна. Це нагадує боротьбу між різними напрямами в християнстві й мусульманстві, що доводила до кривавих конфліктів.

Фактично в основі спорів між Пекіном і Москвою лежать супротивні інтереси цих великодержав. Ідеологія („марксизм - ленінізм") це „димова заслона", щоб затулити дійсність. Уряди Китаю та СССР стараються наввипередки здобути впливи в світі. Кремль дедалі збільшує господарську залежність країн - сателітів від московських директив. 1971 року Румунія також мусіла здати деякі свої позиції економічної незалежности.

Становище країн - сателітів супроти Москви двоїсте: комуністи польські, болгарські та інші в душі гірко нарікають на „опіку старшого брата", який диктує їм свою волю. Але ці самі комуністи глибоко заінтересовані в тому, щоб диктаторський режим у Москві не похитнувся, не впав. Адже ж комуністи сателітних країн добре знають, що народні маси в їхніх „народних демократіях" негайно окинули б у себе диктатуру, коли б диктаторський режим у Москві завалився.

Тільки московська агресія 1956 р. поставила на ноги комуністичну диктатуру на Угорщині. Тільки страх перед російською інтервенцією зв'язав руки противникам комуністичної диктатури в Польщі у 1970 р., коли почався рух пролетаріяту проти комуністичного режиму на узбережжі Балтійського моря. Немає сумніву: коли б упав теперішній режим у Москві, то і в Югославії не встояла б диктатура комуністів. Тому Тіто не менше заінтересований у непорушності к о муністичного режиму в Москві, як і комуністи країн - сателітів.

В ідейному розкладі комуністичного руху в світі особливу вагу мали і мають події в Чехо - Словаччині 1968 року. То була спроба комуністів цієї країни вернутися, хоч в обмеженому обсягу, до демократичних форм життя: скасовано цензуру, визволено науку і літературу, намічено господарські реформи, розширено зв'язок громадян з країнами вільного світу.

Плян „соціялізму з людяним обличчям" нагнав страху диктаторам у Москві, але й наш „рідний" Петро Шелест тяжко зажурився: ідеї свободи перелітали з Чехо - Словаччини в країни, опановані диктатурою, і грозили основам комуністичних режимів з їх „нелюдським обличчям".

Агресія „братніх армій" на Чехо - Словаччину 21 серпня 1968 р. лишила в серцях комуністів різних країн незагоєну рану. Тільки компартія Люксембургу та деякі інші мікроскопічні групи виправдали напад Москви на Чехо - Словаччину і привітали окупацію цієї країни. Загально ж ця окупація знайшла осуд у комуністичному русі різних країн. Москва не може виправдати своєї агресії на малу країну ніякими „ідейними" мотивами, і виступила перед світом як безоглядний насильник - гнобитель, який ще й вимагає від людности Чехо - Словаччини „подяки" за учинене насильство.

III. Україна під ударом

Національне питання під диктатурою комуністів в СССР — це болюче місце в політиці Москви. За царського режиму російський уряд умів асимілювати („обрусеніє") освічені, заможні, владущі стани чи кляси суспільства, в першу чергу шляхту неросійських народів. Цій асиміляції насамперед піддалася шляхта татарських держав — Казанського й Астраханського царства, що були завойовані Москвою всередині XYI стол. В „Бархатній книзі" російського дворянства є дуже багато татарських прізвищ. Відомі російські письменники кінця XYIII і початку XIX віку Державін та Карамзін і багато інших були татарського роду.

Подібне сталося з клясою українських к о з а ц ьких старшин: їх цариця Катерина II наділила правами російського дворянства, і вони поволі злилися мовно з російською н а ціональністю, хоч зберігали деколи сантимент до українського борщу і нашої запіканки. Про такого „патріота" писав Шевченко, мовляв, він „у свиті ходить між панами і п'є горілку з мужиками і вільнодумствує в шинку"...

Є схожість у методах асиміляційної політики царської Росії і уряду російської імперії, що фальшиво називається СССР. Цариця Катерина писала, що „страсть к чинам и особливо к жалованию" зробить із українських козацьких старшин льояльних підданих російського трону. Під комуністичною диктатурою комуністам українського роду є широкий шлях для кар'єри в Москві.

Сталін взяв Уласа Чубаря та Гринька з Харкова і дав їм високі посади в Москві. (Правда, він їх пізніше знищив, але не за українство). Хрущов вивіз із Києва Підгорного, Семичастного, Полянського, зробив міністром оборони Малиновського — всі вони записані як українці. Але ці кар'єристи служать вірно Москві, як служать в Україні Шелест і Щербицький. Вони при кожній нагоді заявляють про свою вірність „неділимому Союзові" і проклинають так званий „буржуазний націоналізм" в Україні. Ці „няньки, дядьки отечества чужого" сприяють колонізації України російським елементом, бо то називається „обмін кадрами" і „зближення націй".

Не смісмо зменшувати, легковажити небезпеку, що нависла над нашим народом. Російський колоніялізм прямує до того, щоб обернути Україну в „географічне поняття", щоб „наша земля стала не наша".

Коли б Москві вдалося здійснити Endloesung (остаточне вирішення) української проблеми, то доля малих народів Прибалтики, Кавказу й Туркестану була б припечатана. Вивезти за Урал мільйон естонців — зовсім легка справа.

Москва мусить дивитися вперед на китайського суперника, і в Кремлі плянують прискорити процес асиміляції, о б м осковлення неросійських народів, щоб створити єдину „совєтську націю". Звиклі до політики „тащить і не пущать", наслідники царського режиму не думають про те, щоб зменшити натиск на поневолені народи і цим забезпечити деяку їхню льояльність: навпаки, верховоди в Кремлі ще міцніші кайдани накидають на наш народ, на мову, культуру і людську гідність. Подібно й царський режим у першій світовій війні збільшив натиск на українство.

Слід привітати, як факт позитивний, збільшення інтересу до проблеми поневолених народів СССР у вільному світі. В Европі і особливо в Америці багато людей науки та політики вважали і вважають, що народам СССР треба асимілюватися, прийняти російську мову, бо в цьому „немає лиха": адже ж в Америці всі навчились англійської мови. Забувають, що народи неросійські в СССР творять більше як половину людности цієї імперії і живуть спрадавна на своїх національних територіях.

Збігнєв Бжезінський, директор Інституту для комуністичних справ при Колумбійському університеті, пише про нереалістичне ігнорування національних проблем в СССР, бо ці проблеми „набирають усе більшої ваги, і, в багатьох відношеннях, я певен, є рішальні для майбутнього розвитку Совєтського Союзу" (Soviet Nationality Problems, 1971 р., ст. 81).

Наша еміграція, зокрема люди науки, можуть бути корисними своєму народові студіями і публікаціями про ситуацію в Україні та в інших країнах СССР. Патріотичні фрази еміґрантів і „кивання пальцем у чоботі" — це не поміч тим українцям на рідній землі, що в найтяжчих умовах обороняють нашу національну індивідуальність. В світі не звертають уваги на наші сантименти, зате можуть взяти на увагу факти в житті нашого народу на його рідній землі.

УНС в Дітройті здійснює клич „Лицем до Молоді"

Від років Окружний Комітет Відділів УНС в Дітройті приділяє належну увагу та присвячує частину своєї діяльности молоді, щоб задержати її при українському суспільстві, щоб активізувати її у суспільно-громадському житті. Щорічне приділення стипендій студіюючій молоді, відповідні імпрези, виїмкові полегші членства в УНС стало традицією діяльности Окружного Комітету УНС.

На цьогорічний карнавальний сезон заплановано влаштувати „Союзові Вечерниці" з вибором „Союзової Красуні" (Королеви Округи). Вечерниці, що їх улаштовують спільно Окружний Комітет УНС, 81-ий Відділ Союзу Українок та Український Народний Дім, відбудуться у суботу 5-го лютого ц. р. у власних залях Українського Народного Дому при вулиці Мартін. До участи запрошено не лише молодь, але також і старше громадянство, що побіч розваги має також вибрати „Союзову Красуню". Вибором керуватиме окреме жюрі. Жюрі братиме під увагу не тільки красу кандидатки, але також її членство та діяльність у молодечих організаціях, мистецькі здібности, знання української мови та членство в УНС. Усі учасники вечерниць своїми голосами (бальотами) допоможуть у виборі. Вибрана на тих вечерницях „Союзова Красуня" чи пак королева Округи, матиме змогу брати участь у контесті „Міс Союзівки", що відбувається на „Союзівці" кожного вакаційного сезону. Побут кандидатки на Союзівці узгіднений з Головною Екзекутивою УНС. Подорож оплатить Комітет.

Співпраця Окружного Комітету УНС з 81-им Відділом Союзу Українок мала в минулому повні успіхи. Успіх полягав на дбайливій підготові кожної імпрези, кожної акції. Тому можна надіятися, що „Союзові Вечерниці" будуть на належному рівні і відповідатимуть сподіванням всіх учасників, як молоді так і старших. Повний склад оркестри „Зоря", просторі залі УНДому, вибір красуні, добірний буфет СУА і УНДому — це ці чинники, що визначать належний рівень.

Не тільки про розваги для молоді дбає Окружний Комітет УНС, свою увагу зосереджує також на інших проявах нашої молоді. На Вейн Університеті в Дітройті група української молоді студіює драму. Вона починає організуватися в окрему клітину, яка згодом стане Драматичною Студією. Окружний Комітет УНС виходить тому благодарному починові на зустріч пропонуючи її свою опіку та приміщення в Українському Народному Домі де могла б працювати майбутня студія та розвивати свої таланти.

В. П.

Потрійні роковини в Сиракюзах

Українська громада міста Сиракюз, Н. И., відсвяткувала потрійні річниці: 53-ліття Листопадового Чину, 50-ліття Базару і 45-ліття смерти Головного Отамана С. Петлюри.

Управа Відділу УККА м. Сиракюз, влаштувала святочне відзначення потрійних історичних дат української визвольної боротьби з московсько-большевицькими імперіялістами. Святкування річниць відбулося в неділю 21-го листопада 1971 р. о год 5:00 по пол. в Українському Народному Домі.

Члени громади чисельно прибули на свято національних роковин. Тут зібралися представники трьох ґенерацій нашого суспільства — почавши від учасників цих подій, а саме о. Шпірука д-р Подюка, д-р Заваликута і І. Пігуляка, а кінчаючи на малих декляматорах пласту, СУМА і Школи Українознавства.

Зокрема надав тон цьому святові мандоліновий ансамбль СУМА під проводом п. Василя Жмура. Ця дуже надійна мистецька одиниця складається із малих сумівців, та старших членів цієї організації. Під дириґентурою п. Жмура вона виконала: „Ой Морозе", „Зірвалася хуртовина", „Повстанська Кіннота".

Д-р Святослав Клюфас, громадський діяч нашої громади, виголосив тоді святочний реферат, який збудив в присутніх замітне піднесення, що напевно позначиться позитивно в громадсько-національному житті нашої громади.

Щирими оплесками нагородила публіка юних декляматорів, — сумівця Степана Вовелка, який деклямував „Перше Листопада", Р. Купчинського, пластуна Ігора Федоровича, який декляму в а в „359", В. Лепкого, та пластуна який репрезенту в а в Школу Українознавства — Юрія Войтовича — за його декламацію, „Пам'яті Петлюри", Деснянський.

Відомий хор „Сурма" своїми чудово виконаними точками пісень закінчив програму свята, під орудою масстра Зенона Мягкого, талановитого дириґента і соліста. Громада Сиракюз з признанням і вдячністю нагородила хор „Сурма" довготривалими оплесками за пісні: „Заквітчали дівчатонька", „Віє буря", „Моя мати" і „Нема в світі кращих хлопців . . ." Свято закінчено національним гимном.

Сиракюзька громада брала теж активну участь в відзначенні Тижня Поневолених Народів, в акції за помісність Української Католицької Церкви, широко розгорнула акцію збірки УНФонду. Рівнож, наша громада під проводом відділу УККА вже від кількох тижнів приготовляється до, гідного відсвяткування національних річниць 22-го січня 1918 і 1919 рр.

І. Г.

Авторський вечір Віри Ке у Саскатуні

Віра Ке прибула на свій авторський вечір до Саскатуну із Ріджайни, де також попереднього дня зустрінулася з громадянством. Вечір відбувся заходом ОУК 14-го листопада у залі УНО. Це чи не вперше авторський вечір у нашому місті. Зацікавлене культурними справами, громадянство прибуло чисельно. Вечір цей мав форму чайного прийняття, б у л а прибрана заля та присутні сиділи за поодинокими столами, а за головним столом сиділи голови жіночих організацій міста: ОУК, СУК, ЖО ЛВУ та голова ЖВ КУК п-і А. Баран та гість з Торонто Віра Ке. Гостю привітала голова ОУК Ярослава Жеребецька, виявляючи велику радість з такої рідкої нагоди, передала ведення цілости програми зустрічі культурно освітній референтці ОУК п. А. Гнатюк. Міра Клименко відчитала життєпис Віри Ке — „Віра Ке про себе".

Відтак Віра Ке відчитала кілька есеїв „Любов", „Священик", „Громадська робота" та другі, що їх присутні вислухали із захопленням, слідкуючи пильно за змістом, нагороджуючи авторку гучними оплесками. Всі присутні любувались її творчим словом з притаманним для Віри Ке гумором. П-і А. Баран, голова жіночого КУК привітала від себе та від складових жіночих організацій гостю із Торонто та подякувала їй за посвяту та насолоду живими філософічними думками, яких ми до тепер не мали нагоди почути. В дискусії забирали слово: о. В. Івашко, Галина і д-р Дершко, о. Г. Удод та інші. Віра Ке заохотила мужчин створити Мужеський Визвольний Фронт, щоб визбутись жіночої домінації вдома та, щоб жінки не водили чоловіків як їздець водить коня.

„Свшан", танцювальна група у Саскатуні збагатила своїм виступом програму вечора, показуючи два оригінальні танки, власного укладу, чим не вперше здобула собі признання публіки.

Отець В. Івашко висунув думку, щоб есеї, новелі, гуморески Віри Ке видрукувати і тепер зробити заходи в цьому напрямі. Слово за нашим громадянством. Присутність та та участь у дискусії священиків обох віровизнань о. Івашка та о. Удода, як теж голов жіночих організацій надавала цьому вечерові завершення, де ще після закінчення присутні за чаєм та перекускою мали нагоду пізнати ще краще В. Кемпе-Плавущак.

Д-р С. Дершко

ЕСПАНСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК РОЗБИВСЯ 7 січня ц. р. над островом Ібіза на Середземному морі, зачіпивши за тамошній шпиль гори, 7 січня ц. р. Згинули всі 104 особи.

БОМБИ НА РІЗДВО

Єрусалим. — До різних видатних ізраїльських діячів, хоч не - християн, надійшли в тижні перед Різдвом нового стилю пакуночки з „різдвяними дарунками", висилані здебільша з Відня, як ніби пуделка чеколядок, книжки чи настільні письмові прибори. Насправді це були гарно опаковані — бомби. Поштові власті в Ізраїлі звернули на них увагу і впору викликали військових фахівців. Один з них був важко поранений вибухом бомби. Справою зайнявся „Інтерполь" — міжнародна поліція. Припускають, що це була акція арабських терористів.

Проф. Оксана Борушенко з Бразилії

(Закінчення зі стор. 1-ої)

рушенко одержала від посадника міста Ст. Дзюби почесне громадянство і голова УВАН Канади надімив її почесним членством цієї установи. Свої відвідини у ЗСА задумує використати для поширення своїх дослідів проф. О. Борушенко, під час нічних поселень у Бразилії. В суботу 15 січня ц. р. нюйоркська клітина Українського Історичного Товариства влаштовує разом з Українським Інститутом Америки та Українським Соціологічним Інститутом зустріч з проф. О. Дорушенко, під час якої вона прочитає доповідь на тему „Українське поселення у Бразилії очима історика-демографа". Відбудеться зустріч о год. 5-ій по пол. в залі Українського Інститут Америки при 2 Іст 79-а вул.

Проф. Оксана Борушенко є автором кільканадцяти праць з історії етнічних поселень у Бразилії, в тому числі підрозділу про Українців у Бразилії в Англомовній Енциклопедії Українознавства. Співпрацює також у гасловій Енциклопедії Українознавства.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 17-го грудня 1971 р. в Голгочах на Підгаєччині відійшла у Вічність на 93-му році життя

наша Найдорожча МАМА і БАБЦЯ

сл. п.

СОФІЯ КОЛОДЧИН

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

ФІЛЬМОН і АННА — син з дружиною
ВАСИЛЬ і ЛІДА — внук з дружиною
БОГДАН і РОМАН — правнуки
Родина в Україні

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

ІВАНА ШЕПАРОВИЧА

буде відправлена

в суботу, 15-го січня 1972 року

о год. 9-ій ранку

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в Українській Католицькій Церкві

св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку

Родину, Друзів і Знайомих просимо про молитви.

Дружина МЕЛЯНІЯ ШЕПАРОВИЧ з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Володимира Бука

складаємо 10.00 долярів

на Т-во „Рідна Школа" у Філядельфії, Па.

Ірена і Петро ПЛИС

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що в суботу, 8-го січня 1972 р. в Чикаго, Ілл. упокоїлася в Бозі на 91-му році трудолюбивого життя

наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

МАРІЯ ПЕТЕШ з дому СОБОЛЬ

Тіло Покійної перевезено до похоронного заведення Петра Яреми в Ню Йорку (129 Схід 7-ма вул.).

ПАНАХИДИ — в понеділок, 10-го січня 1972 р. о год. 8-ій веч., та у вівторок, 11-го січня, год. 8-ма веч.

ПОХОРОНИ відбудуться в середу, 12-го січня 1972 р. о год. 8:30 рано на цвинтар Кальварія.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку:

донька — ОЛЕСЯ з дітьми і внуками
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ІРЕНОЮ
СОФІЯ — синова
та рідня: ІВАННА і ЯРОСЛАВ ПАРОХОНЯК
РОМАН СОБОЛЬ з родиною
д-р ТЕОФІЛЬ СОБОЛЬ з родиною
Ближча і дальша Родина в Америці та в Рідному Краю

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

ІНЖ. РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА

в суботу, 15-го січня 1972 року, о годині 8-ій ранку

в церкві св. Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо

Родину, Приятелів та Знайомих просить про молитви

в безмежному горю —

дружина — МАРІЯ КУПЧИНСЬКА

З ЖИТТЯ ОбВУА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Про діяльність Філядельфійського Відділу Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці найкраще свідчать загальні збори, що відбулись дня 19-го грудня у залі „Тризуба".

Збори відкрив голова Відділу М. Алексевич, вітаючи всіх приявних. До Президії зборів увійшли Д. Поритко, як голова М. Вайда, як секретар, а до почесної Президії — д-р В. Галан, о. проф. Ст. Дашо і о. І. Сохоцький, якого відзначено почесною відзнакою з нагоди його 80-ліття.

Звіт про діяльність Відділу виголосив голова Відділу, згадуючи тих, що покинули організацію на завжди. Теперішній стан членства дещо менший від 100, хоч ще недавно було всіх 120. Щоб схарактеризувати вартість членів, які за дуже малими винятками переступили вже 70-тку, навів такий приклад: За останніх 10 літ, члени Філядельфійського Відділу ОбВУА вплатили на фонд УККА около 10.000 дол., хоч вони творять менше чим пів відсотка всього українського населення міста, яке в цілому, в тому часі вплатило около 90.000 д. на Народний Фонд. Подібно було в цьому році в збірці на „Цекву в потребі" (бенкет, що не відбувся). Уся Філядельфія вплатила 15.000 дол, з чого члени ОбВУА около 1.200 дол.

Після звітів секретаря, скарбника, голови Контрольної Комісії уділено уступаючій Управі абсолюторію і зараз приступлено до виборів нової Управи. На пропозицію членів, вибрано одноголосно тих самих людей до Управи на слідуючий рік, а саме: Головою Миколу Алексевича, містоголовами-проф: М. Остапяка і М. Величка, секретарем — В. Рудавського, скарбником — І. Данківського, прес. референтом В. Мацькова, суспільної опіки — д-р П. Федорова, імпрезовим реф.—В. Мельника, господарським реф. — Ст. Шеремету-Гулу, хорунжим — інж І. Левицького, його заступником — О. Кавшана, вільними членами Управи — Гр. Лучанка і М. Суржка. До Контрольної Комісії увійшли: о. Ст. Дашо, М. Прасіцький і І. Домбчевський, до Товариського суду: д-р М. Рибак, д-р В. Рудницький і радн. В. Луцишин, а головою Жіночої Секції стала п-і К. Пак.

Висунено пропозицію, щоб зорганізувати Архівний Відділ, в Якому зберігалибся спогади членів про їхню участь у визвольній боротьбі та їхні знімки та інші важливі документи. Такі спогади можна б і належало б видати окремою книжкою. До Архівної Комісії вибрано В. Мацькова, І. Домбчевського і М. Вайду.

На закінчення зборів — предсідник склав побажання Миколі Алексевичові, голові Відділу і всім іншим Миколаям-членам Об'єднання та відспівано їм „Многая літа."

Після зборів запрошено всіх приявних на перекуску, приготовану панями Жіночої Секції ОбВУА.

Володимир Мацьків

Вечір уродженців Комарнянщини

За ініціятивою і на запрошення двох Степанів: Путикевича і Качмарського зійшлося в суботу 27-го листопада м.р. поверх п'ятдесят осіб б. земляків Комарнянщини в залі Народного Дому в Ню Йорку. Оба аранжери, згаданих сходин, після заздалегідь уложеної програми поділились ролями. Степан Качмарський, відомий спортовець на терені Ню-Йорку занявся господарською сторінкою вечора, Степан Путикевич перебрав на себе обов'язок конферансьє на цьому вечорі: представити всіх гостей, познайомити одних земляків з другими після околиці і дільниць Комарна.

Коли запрошені гості в означеніє порі зайняли місця при приготованих з накриттям столах, при головному столі, по середині, зайняв місце найстарший віком д-р. О. Утриско, б. адвокат і діяч в Зомарні, а побіч нього заняли місця: мґр І. Тершаковець, б. адвокат з дружиною, С. Пеленська-Галун, найстарша еміґрантка з Комарна зі своєю дочкою Марійкою Блох, діячкою Союзу Українок, яка перекладає байки Л. Глібова на англійську мову, побіч них п. Е. Храплива з дочкою відомою письменницею Лесею Храпливою, і шваґром інж. В. Онишкевичом, мґр. М. Радович, б. адвокат в Комарні зі своєю дружиною, дочкою і сином студентом. Дальші місця зайняли при столах представники численних міщанських родів Комарна; Пеленських, Прухницьких, Мисаківців, Путикевичів, Качмарських, Сітницьких, Радовичів, Тершаківців, Карабинів, Ґелемеїв, Артимків, Вітрів, Калиновичів, Ліщинських і інших.

Після 4-ої години по пол. д-р. О. Утриско провів молитву з приявними, та відкриваючи сходини привітав всіх-переданим від братів і сестер з рідного Комарна-привітом, підкреслюючи конечність таких сходин, на яких зібрані гості-земляки довідаються про відносини в Комарні, у Львові, в Києві і про свої родини. П-і С. Пеленська-Гавлун висказала від себе слова привітання дозібраних які прийняли оплесками.

Під час вечері мґр М. Радович, б. адвокат в Комарні виголосив поему М. Вороного" Евшан Зілля," яку вивчив колись в часі гімназийних студій в українській академ. гімназії у Львові і тепер виголосив її з пам'яті. Приявні, подивляючи пам'ять немолодого вже віком декляматора прийняли його оплесками. Леся Храплива, відома письменниця привітала комарнянців, з якими її в'яжуть спомини у зв'язку з побутом у Комарні її матері, народженої в Комарні, де дідусь Лесі Храпливої, о. Володимир Петрик зі своєю родиною провів кільканадцять років на парохії в Комарні і був похоронений в 1930р. в тому місті, залишаючи в Комарнянщині великий слід своєї культурної і політичної праці серед нашого народу. У відповідь на слово п. Лесі Храпливої приявні нагородили її оплесками.

В перерві приготовано екран і студент О. Радович висвітлив фільмові прозірки з Комарна, Львова і Києва, з часів своєї поїздки на Україну, з міст: Києва, Львова і Комарна з великими перепонами, при чому якось вдалось йому як американському громадянинові виховзнутись зі совєтської халепи. Зміст згаданих фільмових прозірок докладно пояснювали оба: студент О. Радович і С. Путикевич. Останній, знаючи, докладно Львів, в якому закінчив українську гімназію і львівський університет та рідне Комарно, з якого через кілька років переїздив поїздом кожного дня на студії, у великій мірі причинився до кращого насвітлення і опису теперішнього стану Львова і Комарна для зібраних, які в більшості народились і виховались в тих околицях серед розлогих ставів і над рікою Верешицею, про які невідомий автор в афоризмі цитує: „Комарно, Комарно, все на світі марно. Довкола вода, а в середині біда"..., малюючи вірний стан і відносини мешканців Комарна.

Зібрані на цьому вечорі були вдоволені з культурного перебігу вечора і відходили вдоволені домів, довідавшись про не одне із історії і теперішнього стану цих околиць, а прощаючись обіцяли повинуватись закликові аранжерів і знову явитись у наступному році на сходинах, щоб почути новини про рідні землі і людей які там залишились.

О.У.

ВИБОРИ В ІТАЛІЇ

Рим. — Колишній президент італійського Сенату Цезаре Мерзаґоре зголосив пропозицію, щоб схвалити додаток до італійської конституції, який облегшив би вибори кожночасного президента Італії. Нового президента Джованні Леоне обрано щойно на 16-ий день голосування обох палат парляменту, у 23-му з черги голосуванні, що подобало на національний скандал.

СПОРТ

ФУТБОЛЬНИЙ СІМКОВИЙ ТУРНІР ШЕЙФЕР ЛІГИ НЮ ДЖЕРЗІ

У п'ятниці 7-го січня 1972 року розпочався футбольний сімковий турнір Шейфер Ліги, в якому, в цьому році, українців репрезентуватиме одинока „Ч. Січ", В турнірі бере участь 10 чолових клюбів,-по 5 з футбольної Ліги Шейфера Ню Джерзі і Німецько-Американського Союзу (ДАФБ).

Змагання в цьому сезоні проходитимуть, як і в попередніх 6 сезонах за звання першуна турніру з яким пов'язана висока фінансова нагорода. Після закінчення турніру, кожний з кожним по одній зустрічі, відбудуться кінцеві гри (плей оф) за додаткову суму 1.000 долярову нагороду, що є новиною турніру. Кожний клюбовий учасник турніру є зобов'язаний розпродати квітків вступу на суму 400 дол. Звертаємо увагу усім симпатикам українських футболістів, що квитки вступу на кожну індивідуальну гру можна набути в домівці „Ч. Січі", або на замовлення в членів Управи Т-ва.

Календар змагань турніру:

П'ятниця 7-го січня о год. 9-й веч. „Ч. Січ" — Італіян Пассейк СК

П'ятниця 14-го січня год. 8-ма веч. „Ч. Січ"-„Рома"СК

П'ятниця 21-го січня год. 7.30 веч. „Ч. Січ"-Елизабет СК

П'ятниця 28-го січня год. 8-ма веч. „Ч. Січ"-Галедон СК

П'ятниця 4-го лютого год. 8.30 веч. „Ч. Січ"-Н. Й. Рідж Інтер СК

П'ятниця 11-го лютого год. 930 веч. „Ч. Січ"-Н. Й. „Гунґарія" СК

П'ятниця 18-го лютого год. 7.30 веч. „Ч. Січ" — Айріш Елизабет СК.

П'ятниця 25-го лютого год. 8-ма веч. „Ч. Січ" — Греко-Амер. СК, Н. Й.

П'ятниця 3-го березня год. 8.30 веч. „Ч. Січ" — Гарфілд Юнайтед ФК

П'ятниця 10-го березня год. 7.30 початок „плей оф" перших 6-ти дружин турніру.

Заповіджені півфінальні змагання Ню Джерзі за аматорську Чашу ЗСА не відбулися з огляду на розмокле грище. Ці змагання „Ч. Січ". — Екстеншен Трентон, якщо дозволить погода, відбудуться в наступну неділю о год. 2-й на площі Мад. Гор. Клюбу у Вудрідж, Н. Дж.

Гаківка

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ФЛАЄРС", ЛІНКОЛЬН ПАРК 4:8 (1:5, 1:1, 2:2)

Нюарк 29 грудня. — Другої за порядком поразки, цим разом лідером Гаківкової Ліги Велі Скейтерс, яким є клюб „Флаєрс" — „Ч. Січ" зазнала в чергових мистецьких змаганнях, що відбулися на арені Айронбавд в Нюарку. Значно швидші і фізично сильніші та більш заавансовані суперники, мали значну перевагу в І-му періоді в якому запевнили собі перемогу, здобувши 5 голів. Одинокого ґоля в І-му періоді для „Ч. Січі" здобув Олійник з подачі Лебедя. Образ гри різко змінився в двох дальших періодах, коли „Січовики" дорівнювали гостям в швидкості і щільному індивідуальному критті змагунів Флаєрс. Завдяки цим змінам в обидвох кінцевих періодах обидві дружини обмінялися по три голі. Другого ґоля для „Ч. Січі" в ІІ-му періоді, здобув знову Олійник з подачі І. Суровича. Дальших два ґолі здобули: Ґвін з подачі Соловея і Соловей з подачі Дзімана в кінцевій фазі ІІІ-го періоду. Склад „Ч. Січі" : Барбадин, Дзіман, Буняк, Лазар, І. Сурович, Семенюк, Олійник, Лебедь, Ґвін, Фер, В. Сурович, Залізко, Соловей.

Показник табелі гор Гаківкової Ліги Велі Скейтерс на день 29-го грудня 1971

	точок	воріт
1. Флаєрс	18:2	62:32
2. Бруєнс	15:7	54:32
3. Елкс	10:12	36:45
4. Кенедіенс	9:11	27:24
5. Ч. Січ	7:13	37:44
6. Ренджерс	3:17	25:57

Чергові мистецькі змагання „Ч. Січі" в січні: Неділя 9-го, четвер увечері 13-го і 20-го в неділі о год. 3-й дня 23 і 30-го.

О. Твардовський

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УЛТ В ЧИКАГО

Дня п'ятого грудня м. р. в Гінсдел, Іллиной в ресторані „Олд Спіннінг Віл" відбулися 18-ті з черги Загальні Збори Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Відділ Іллиной.

Збори відкрив голова Відділу д-р Віктор Сайкевич. Прибуло 48 членів з дружинами та гостями. На Президію Зборів вибрано д-ра Івана Дачишина на голову, та д-ра фармації Михаїла Головатого й д-ра Романа Оришкевича на секретарів. Предсідник зборів привітав присутнього голову Центральної Управи Т-ва д-ра Олега Волянського із Ню Йорку, та представників Товариства Ветеринарних Лікарів д-ра В. Помірка і д-ра В. Петріну. Д-р Олег Волянський вітаючи збори від Головної Управи з радістю подав до відома, що УЛТ Відділ Іллиной, висувається на перше місце з-поміж інших Відділів, так що в наступних роках Головна Управа правдоподібно може перейде до Чикаґо. Уступаюча Управа склала звіт про свою дворічну діяльність.

Іллинойський Відділ — це один із найбільших Відділів українських лікарів на тім континенті, бо об'єднує понад 100 лікарів, 6 лікарів дентистів та 17 фармацевтів. Також Медично-Студентська Громада в Чикаго начислює 46 студентів медицини, дентистики і фармації, включно. З того-21 студіюють на чикаґівських університетах, 13 за кордоном, а 12 щойно покінчили студії і відбувають свою практику.

На пропозицію Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючій Управі. Нову Управу на наступні два роки обрано в такому складі: д-р Василь Марчук — голова, д-р Пилип Демус — 1-ий заступник голови, д-р Михайло Головатий — 2-ий заступник голови, д-р Григорій Щербанюк — голова елект, д-р Роман Оришкевич — секретар, д-р Анатоль Литваківський — скарбник, д-р Ігор Цимбалістий — член Управи, д-р Павло Пундій — член Управи і референт для студентів, д-р Мирослав Коленський — д-р Лідія Клодницька і д-р Александра Ільків — члени Управи. До Контрольної Комісії обрано: д-ра Віктора Сайкевича, д-ра Мирослава Сасика, та д-ра Мирослава Харкевича.

Д-р В. Сайкевич зайняв слово про великого лікаря, піонера члена Т-ва, д-ра Семена Кочія, якому минає 75 років. Йому надано титул „Почесного Члена" УЛТ і збори прийняли цю вістку радісними оплесками й грімким „Многая Літа".

На закінчення зборів слово забрав новообраний голова д-р Василь Марчук, який подякував зборам за довір'я, приобіцяв докласти всіх зусиль для добра і росту Т-ва, висловив радість що нова Управа має доплив молодих членів як д-р Лідія Клодницька та д-р Александра Ільків і подякував др-ві О. Волянському, який прибув з Ню Йорку, зокрема на наші збори.

Д-р В. Сайкевич від імени зборів зложив щирі ґратуляції др-ві В. Марчукові за успішне зложення „Амерікен Борд Екзамінейшен оф Сирджері". Усі прийняли цю вістку радісними ґратуляціями та оплесками.

Р. О.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ПЕДАГОГІЧНІ КУРСИ В ЧИКАГО

У 238 ч. „Свободи" за ініціялами С.К. поміщена „Хроніка Чикаго", де м. і., є коротка нотатка про Загальні Збори Т-ва Учительської Громади. У цій нотатці кажеться про те, що „Учительська Громада веде найбільшу у вільному світі Школу Українознавства, що відбуває своє навчання від початкуючих кляс до матури, а завершує їх Педагогічними Курсами ім. Петра Могили". Остання частина цієї інформації не зовсім вірна. Це правда, що Учительська Громада допомогла зорганізувати Вищі Педагогічні Курси у 1964 р. і потім деякий час була одним із спонзорів цих Курсів. Коли ж у 1968 р. ці Курси переорганізовано на Українські Вищі Освітні Курси ім. П. Могили (з трьома відділами: українознавчим, суспільствознавчим і педагогічним), вони почали існувати як самостійна, академічного типу вища школа, яка інколи користується фінансовою допомогою деяких українських громадських організацій і окремих громадян. Єдине, що в'яже УВОКурси із школою Учительської Громади — це те, що абсольвенти педагогічного відділу відбувають у цій школі приписану педагогічну практику.

Мирослав Семчишин,
директор УВОКурсів в Чикаго

Чикаго.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ.

СУБОТА, 15-го СІЧНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні загальні збори Т-ва С. Петлюри — 422 Відд. о год. 4-ій по пол. в залі катедри св. Володимира, 6740 Північ 5 вул. На порядку: звіти Управи, Контр. Комісії та вибір управи на 1972 р. Проситься чл. прибути. — о. Мітрат С. Віляк, гол., Б. Грищишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Д. Галичина — 19 Відд. о год. 3 по пол. в канцелярії адв. д-ра Р. Олесницького, 77 St. Mark's Pl. (8th St. near First Ave.). На порядку: звіт членів Управи, дискусія, плян праці на 1972 р., вибір нової управи, спільна перекуска. — Роман Олесницький, гол., Р. С. Голіят, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го СІЧНЯ 1972 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Ам. Клюбі, 292 Гадсон Аве. На порядку: звіти Конт. Комісії, вибір нової управи і заприсяження її. Проситься прибути на збори та вирівняти вкладки. — М. Яремчук, рек. секр.

ГУДСОН, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла 476 Відд. зараз по Службі Божій в парафіяльній залі при Савт Секонд Партішин вул. ч. 59-69. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії та вибір управи на 1972 рік. Проситься чл. прибути на збори. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва М. Грушевського 219 Відд. зараз по Службі Божій (11:15-11:30 ранку) в залі церкви 7th Day Adventist Church, 202-216 Norman Rd at Irvington Ave. Буде вибір нової управи, тому проситься всіх прийти. — М. Юров, секр.

БОСТОН, Масс. Річні збори 238-го Відд. ім. Є. Коновальця зараз по Сл. Божій в парафіяльній залі церкви св. Андрія. На порядку: звіт Управи та вибір нової на 1972 р. Проситься членство прибути. — Управа.

ПІТСБУРҐ, Па. Річні збори 53-го Відд. о год. 1 по пол. в церковній залі церкви св. І. Хрестителя при вул. 7-ій і Карсон. Проситься чл. прибути. — Д. Головатий, предс., В. Сачко, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя 76-ий Відд. о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Айві і Санфорд вул. На порядку: звіт Управи і вибір нової на 1972 р. Проситься чл. прибути. — М. Демчук, гол., В. Салабун, секр.

FREELAND, Pa. Річні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 429 Відд. відбудуться при 921 Walnut Street. На порядку: вибір нової управи. — Секретар.

ЛУДЛОВ, Масс. Річні збори Т-ва І. Франка 253 Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1972 р. Проситься чл. прибути. — С. Гарасимів, предсідник, В. Фіцик, секр.

ЙОНҐСТОВН, Огайо. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя 230 Відд. о год. 4 по пол. в своїй домівці, 914 Franklin Ave. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1972 р. Проситься членство прибути. — М. Мартинишин, гол., І. Сухар, рек. секретар, П. Ліщак, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Поступовий Клюб 70 Відд. о год. 2 по пол. в УНДомі, 96 Fleet St. На порядку: звіти Управи і Контрольної Комісії та вибір нової управи на 1972 р. Проситься чл. прибути. — М. Шеремета, предс., М. Жук, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 4 по пол. в залі УНДому, 216 Ґренд вулиця. Проситься вирівняти залеглі вкладки. Нова Управа на 1972 р.: П. Польний, предс., М. Шевчук, заступник, М. Кіт, рек. секр., д-р О. Саноцький, фін. секр., Ф. Лукіянський, касир. Торстіси: П. Корейко і А. Оттенбрайт. Конт. Комісія: інж. Ю. Козяк, І. Подусовський і П. Слободян. В. Симчишин, опікун хворих. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 6679. Тарзан і Чулю між злочинними „купцями"

Тарзан мусить зволікати у фальшивій торговельній станиці... поки надійдуть вагабунди з своїм вантажем людських рук,

Отож... ви маєте гроші, щоб купити знаряддя для добування для нас гуми! Як це гарно, панове!

Як це щасливо складається, Бульво, що приходять сюди такі гарні покупці! Даймо їм пляшку нашого спеціяльного солодкого вина, щоб напилися разом з харчем, за який просять!

Злочинці, які вітають чужинців, як своїх приятелів, — небезпечні і хитрі, Тарзане!